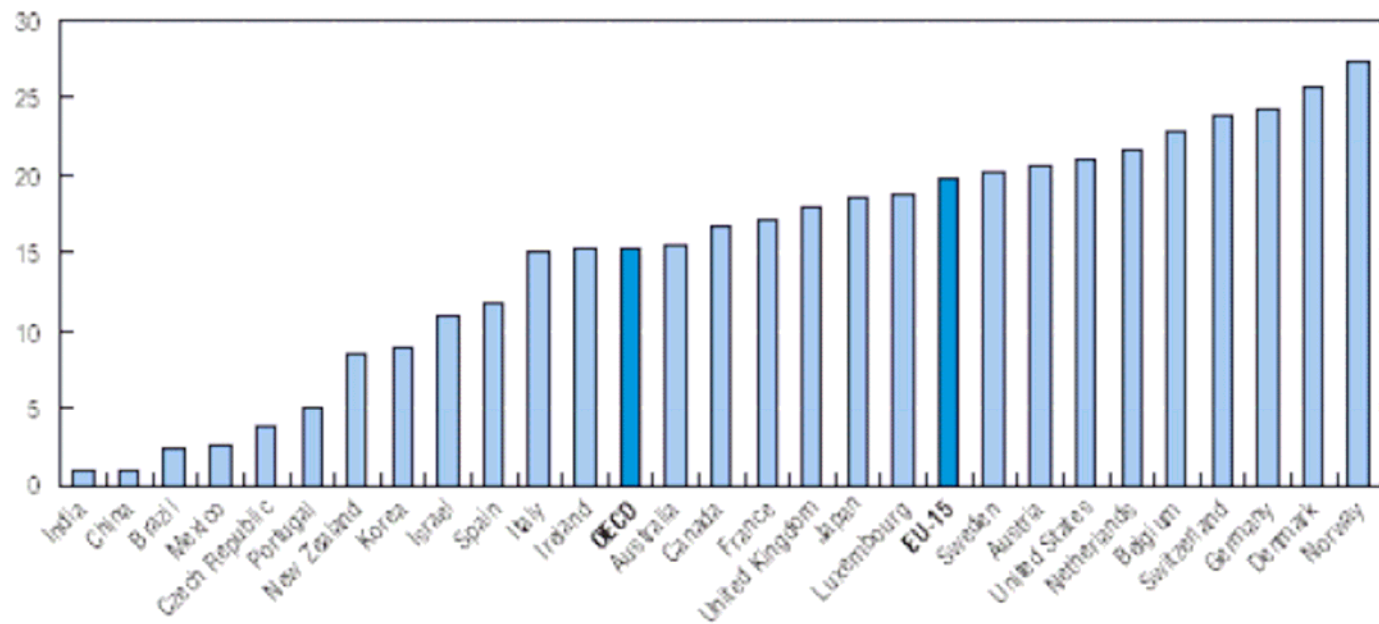

Globaliseringen och utmaningarna för lönebildningen

B. Wage costs^c are far lower in the largest developing countries than in most OECD member countries, 2002

Två huvudspår

1. Kapitalavkastning och aggregerad lönebildning
2. Produktionsstruktur och relativlöner

Kapitalavkastning och aggregerad lönebildning

- Högre avkastning på investeringar i de nya länderna i världshandelssystemet
- Högre kapitalavkastningskrav också hos oss
- Den möjliga reallönenivån hos oss (*feasible real wage*) blir lägre än annars
- Med inflexibel lönebildning måste reallöneanpassning tvingas fram via arbetslöshet
- Bytesbalansöverskott blir ett symptom på bristande konkurrenskraft: för olönsamt att investera

Traditionellt handelsperspektiv (Heckscher-Ohlin-teorin)

- Komparativa fördelar
- De gamla OECD-länderna
 - kunskapsintensiv produktion
 - högutbildad arbetskraft
- De "nya" länderna
 - arbetsintensiv produktion
 - lågutbildad arbetskraft
- Minskad relativ efterfrågan på lågutbildad arbetskraft hos oss
- Lägre relativlöner för lågutbildade hos oss
- Med inflexibel lönebildning: överutslagning av arbetsintensiva verksamheter och arbetslöshet
- Svårt att dra gränsen mellan hög- och lågutbildade i praktiken

Svårt hävda att vi har aggregerat lönebildningsproblem

- Låga löneökningar
- Sänkning av relativa kostnader per producerad enhet
- Hög vinstandel
- Bara liten minskning av investeringskvoten
- Men: högre produktivitetsökning än väntat och svag krona

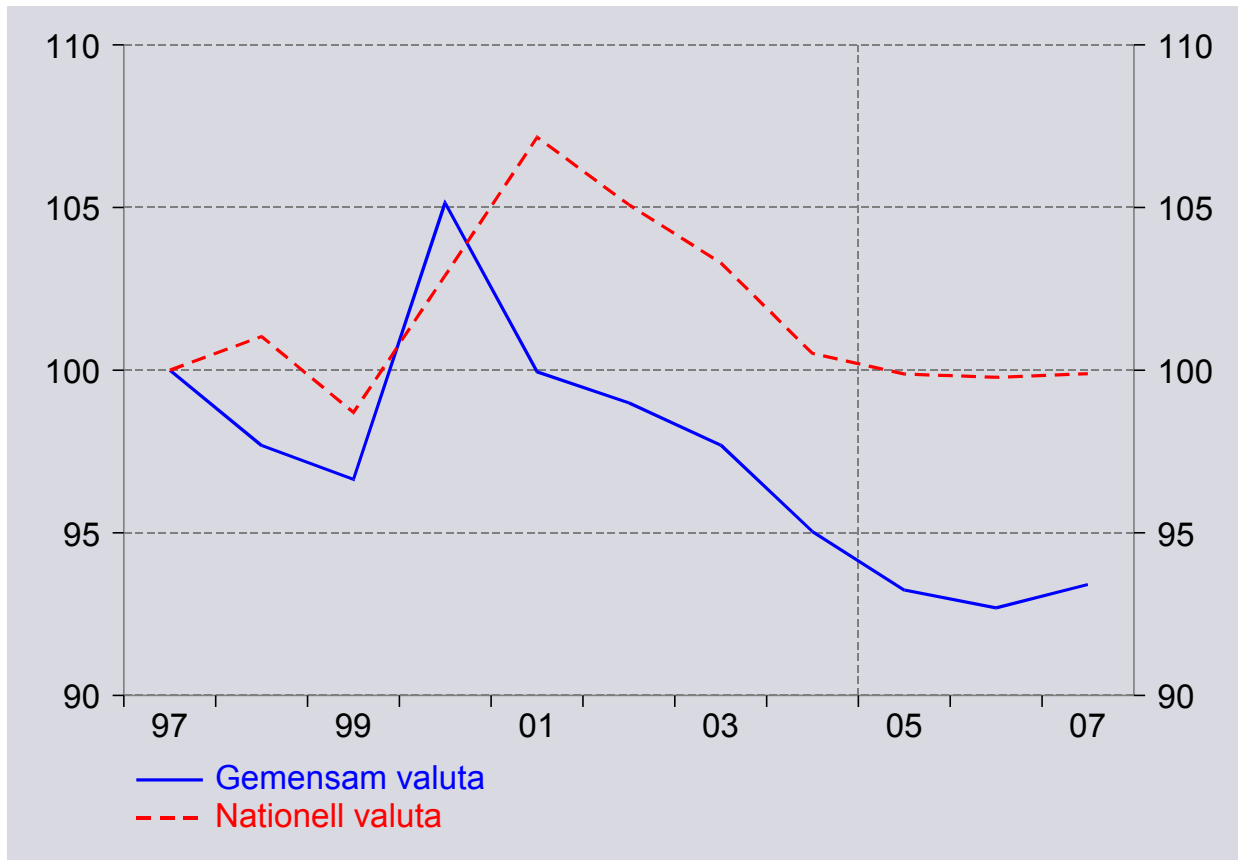
Timlön i näringslivet

Årlig procentuell förändring, 3-månaders glidande medelvärde

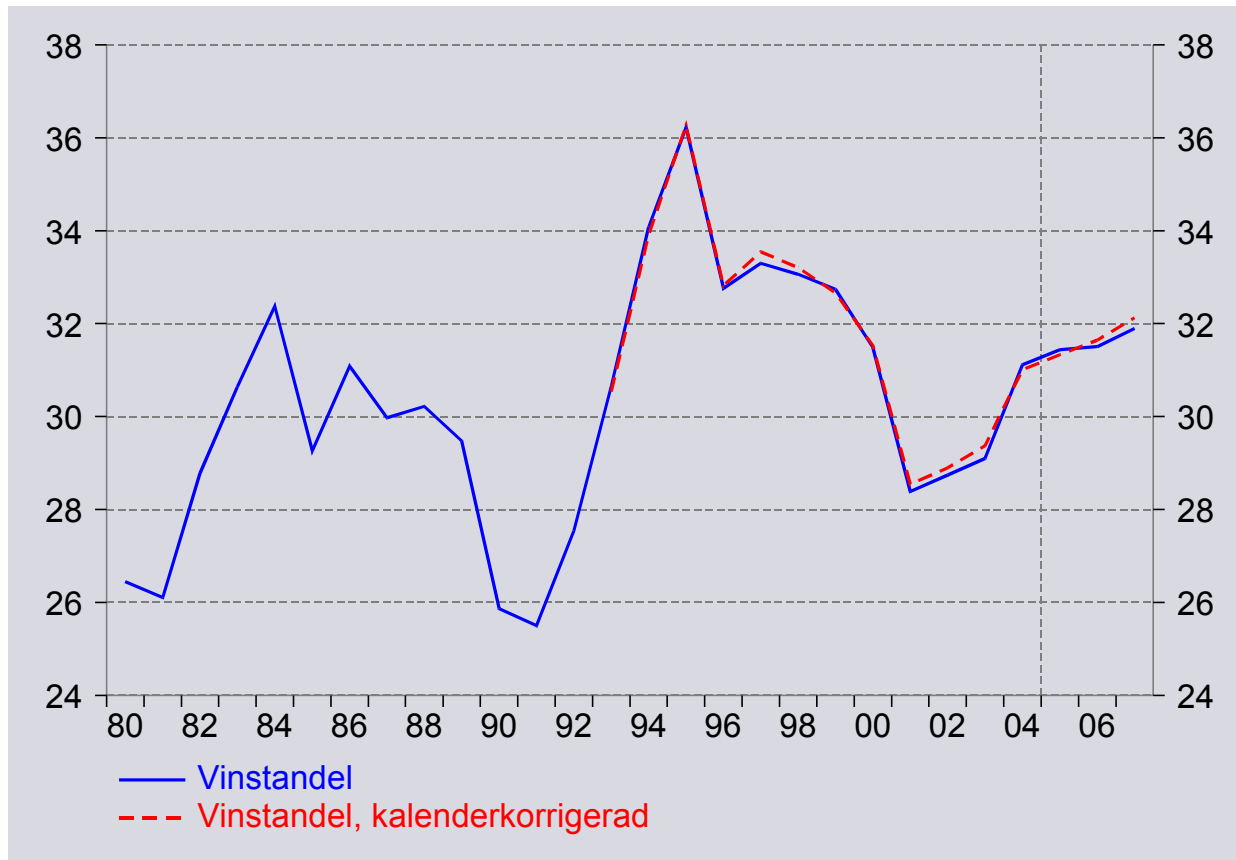
Enhetsarbetskostnad i näringslivet relativt euroområdet

Index 1997=100

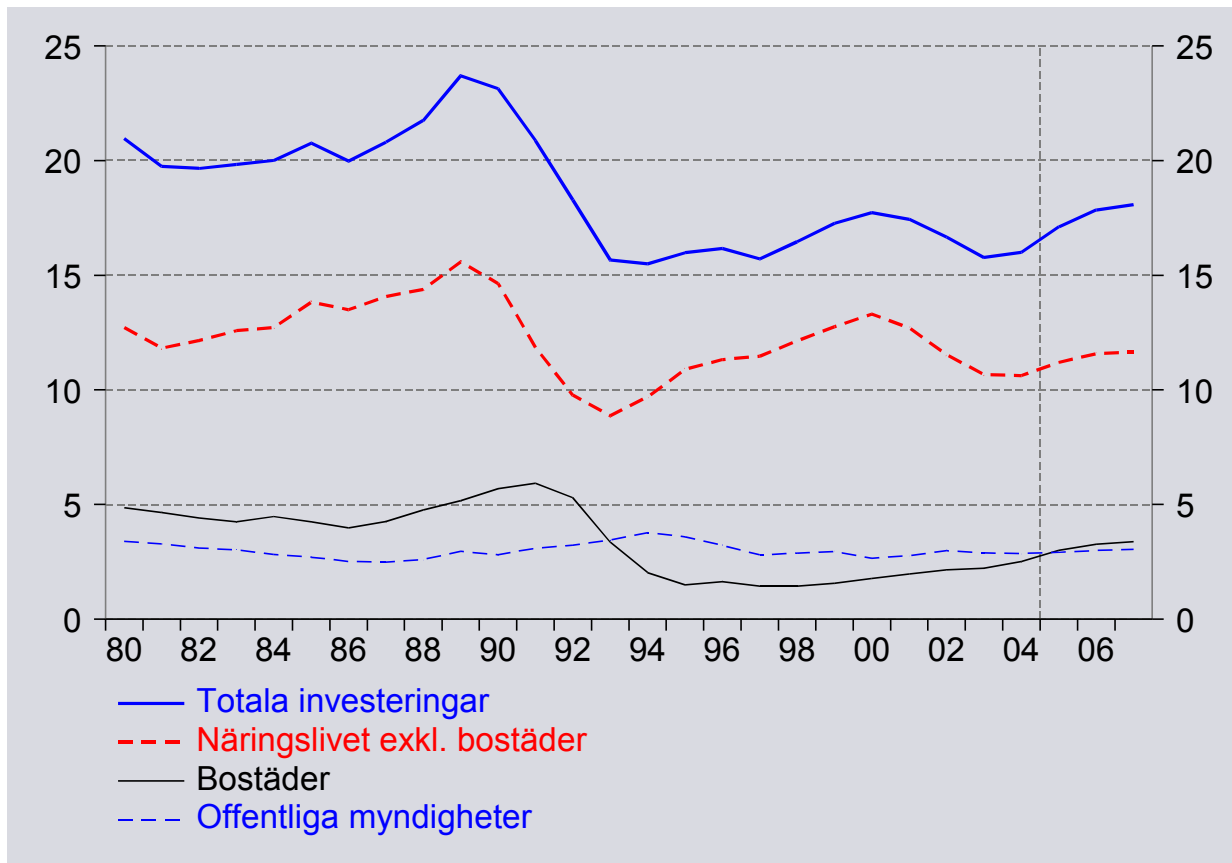
Vinstandel i näringslivet exkl. finans- och fastighetsverksamhet

Procent

Investeringar

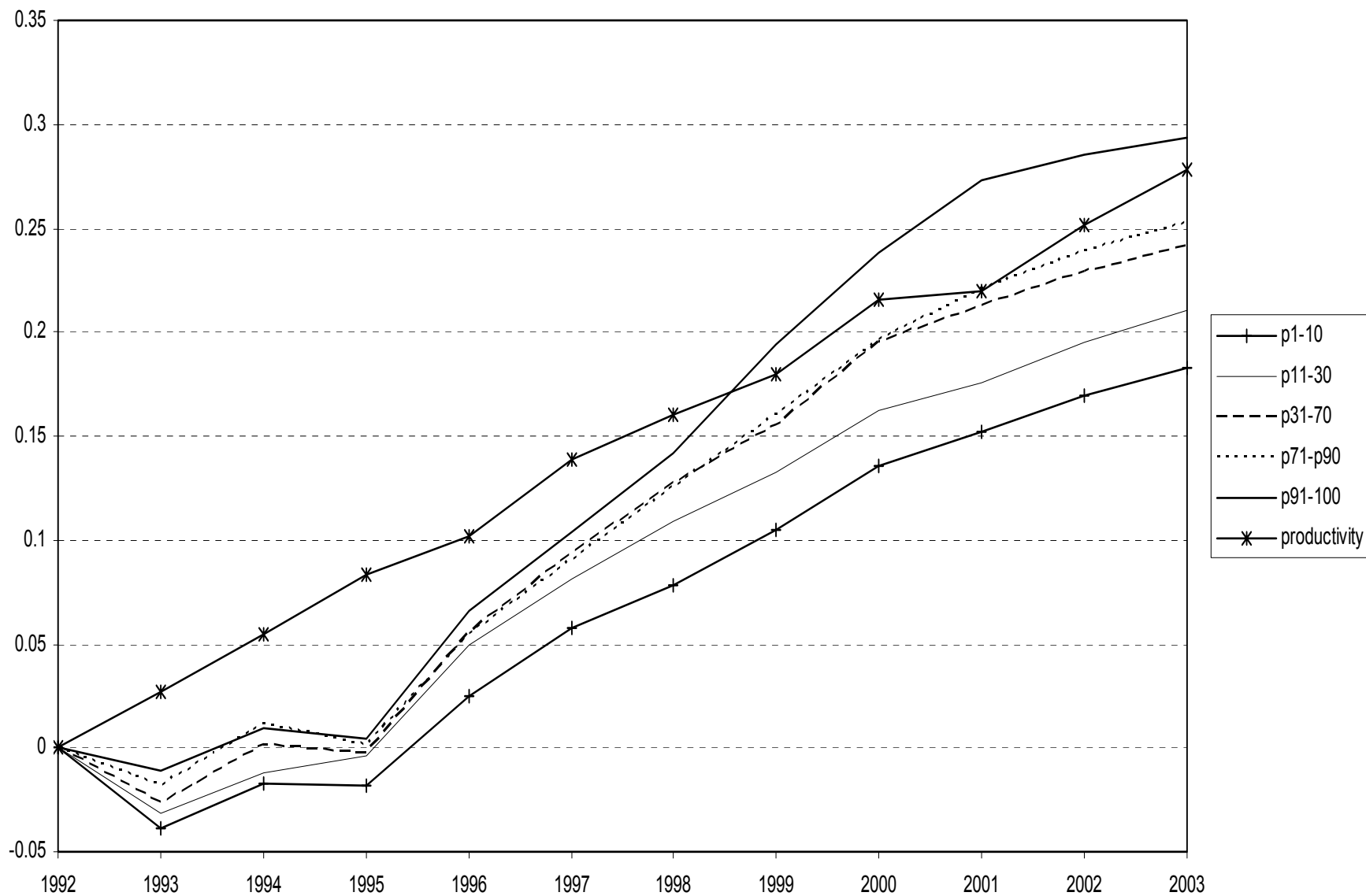
Procent av BNP, löpande priser

Behov av relativlöneflexibilitet

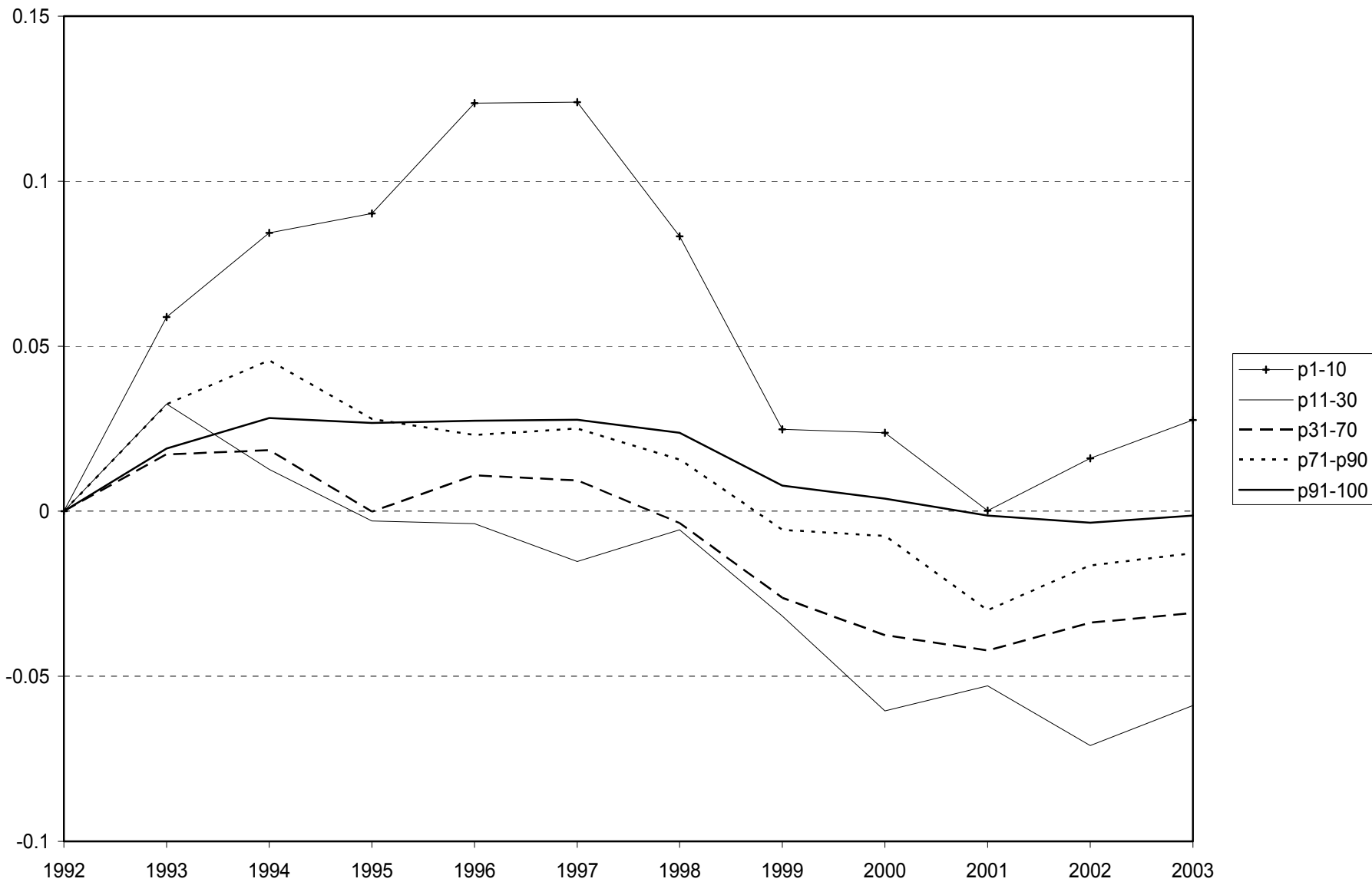
- Mellan hög- och lågutbildade
 - inom samma förhandlingsområde?
- Mellan företag
 - *opening clauses* – Tyskland
- Mellan regioner
 - *core and periphery*

Wage growth by "skill" percentile and productivity growth, Sweden

Källa: Peter Fredriksson

Evolution of non-employment by "skill" percentile, 1992-2003

Källa: Peter Fredriksson

Fungerar ”kompromissen” mellan arbetsgivare och fack?

- Samma debatt som om Rehn-Meidner-modellen
 - men högre arbetslöshet och större omstrukturingskrav nu
- Branschavtal i utbyte mot normbildning och individuell lönesättning
- Svårt kombinera central normbildning och mer relativlöneflexibilitet
- Krav på mer decentralisering
 - organiserad decentralisering
 - företagsvisa avtal

Skärpta konfliktregler?

- Ökad internationell konkurrens motiverar förändringar som underlättar löneanpassningar och därmed befrämjar hög sysselsättning
- Men ökad internationell konkurrens ökar sysselsättningens känslighet för löneförändringar och håller därmed automatiskt tillbaka lönerna